

گزارش یک مورد لاشه بز با آلودگی شدید به سنروس گایگری در کشتارگاه دام بم

حجت الله جعفری دکترای عمومی دامپزشکی، معاون دامپزشکی شهرستان بم، اداره کل دامپزشکی استان کرمان

پست الکترونیکی hjveterinary@yahoo.com

مسعود اسدی پور کارشناسی ارشد بیوشیمی، رئیس دامپزشکی شهرستان بم، اداره کل دامپزشکی استان کرمان

پست الکترونیکی asadimasoud78@gmail.com

زهره وکیلی دکترای عمومی دامپزشکی، کارشناس اداره کل دامپزشکی استان کرمان، اداره کل دامپزشکی استان کرمان

پست الکترونیکی zohrevakili1363@gmail.com

مقدمه:

سنروزیس (بیماری چرخش) یک بیماری ژئونتیک می باشد که تحت عنوان سنروس سربرالیس (مرحله متاستودی انگل تنیا مولتی سپس) نامگذاری می شود (Shahrzad Azizi, 2019). تنیا مولتی سپس یک انگل از خانواده سستوئیدهای تنئیده است بطوریکه میزبان نهایی آن در روده کوچک سگ و دیگر سگ سانان زندگی می کند و مرحله لاروی یا کیستیک این سستود با نام سنروس سربرالیس تعریف می شود و این کیست بیشتر سیستم عصبی مرکزی به خصوص در مغز گوسفند، بز و گاهی اوقات گاو را درگیر کرده و موجب بروز علائم عصبی در دام می شود (H. Oge, S. Oge, 2012).

تخم های دفع شده همراه مدفوع گوشتخواران به وسیله میزبان های واسط، بطور معمول در چراگاه خورده می شوند. انکوسفرهای موجود در تخم در روده کوچک از آن خارج می شوند، دیواره روده را سوراخ می کنند و از راه کبد وارد جریان عمومی خون می شوند و بسیاری از آنها در اینجا متوقف شده و از بین می روند. لارو تمایل خاصی به مخ و نخاع دارد اما ممکن است به سایر اندامها نیز برود (گریسی جوزف، ۱۳۸۸: ۳۱۲-۳۱۹). بیشترین تمایل انگل در گوسفندان در مغز و در بزبان درخارج از بافت مغز می باشد و هرچند اخیراً احتمال تشکیل کیست در بافت مغز بز و خارج از بافت مغز در گوسفند تایید شده است با این حال انگل ایجاد کننده در بافت غیر مغزی در بز را سنروس گایگری و در گوسفند سنروس اسکریایی می نامند (Shahrzad Azizi, 2019).

ارائه گزارش:

در بهار سال ۱۳۹۹ در یک مورد لاشه بز نر ۱۸ ماهه

کشتاری در کشتارگاه دام بم تعداد بسیار زیادی کیست از انگل اشاره شده مشاهده گردید، بطوریکه کیست ها در قسمت های مختلف لاشه در بافت های عضلانی و پرده های سروزی و همچنین پرده های دیافراگم لاشه به میزان زیاد مشاهده و به منظور بررسی بیشتر به محل سالن کالبد کشایی دامپزشکی بم منتقل گردید. در تصویر ۱ و ۲ تعدد و فراوانی کیست ها مشهود است.

تصویر ۱- تصاویری از لاشه شدیداً آلوده به سنروس گایگری - کشتارگاه دام بم

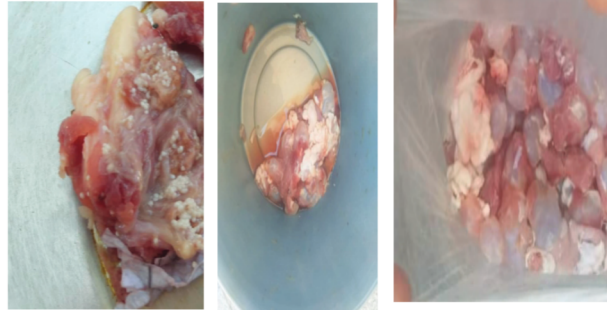

سازمان بهداشت و آموزش پزشکی

سلام و سلامتی

تصویر ۲ - تصاویری از کیست های جدا شده از لاشه شدیداً آلوده به سنروس گایگری - کشتارگاه دام بم

تصویر ۳ - تصویری از ارتباط نزدیک سگهای نگهبان با جمعیت دامی عشایر - شهرستان بم

بحث و نتیجه گیری:

همانطور که اشاره گردید لاروهای عفونت زا در سایر اندام ها به صورت خفته یا دژنره در می آیند که در هر دو حالت ظاهر نشده یا به صورت کانونهایی به قطر (یک تا چهارمیلی متر) دارای ماده ی چرک مانند سبز رنگ که بعدها آهکی می شوند به ندرت کیست ها به طور اتفاقی در بین عضلات گوسفند و بز فعال می شوند (گریسی جوزف، ۱۳۸۸: ۳۱۲-۳۱۹). از جمله موارد مشابه گزارش شده می توان به گزارش عزیزی و همکاران درخصوص سنروزیس شدید زیرجلدی، عضلانی و احشایی در یک بز ماده ۱۱ ماهه گزارش نمود (Shahrzad Azizi, 2019) و همچنین مورد مشابه دیگر توسط H. Oge و همکاران در یک بز دو ساله در آنتالیا مشاهده نمودند که کیست ها در ناحیه کمر حیوان مشاهده گردید (H. Oge, S. Oge, 2012) و مطالعه ای دیگر که توسط میران زاده و همکاران بر روی ۷۲۶۴۲۹ راس گوسفند و بز در سال ۱۳۹۰ در کشتارگاه دام اصفهان انجام پذیرفت تعداد ۲۵۴ راس گوسفند و ۲۲ راس بز کیست سنروس در عضلات و یافتهای زیر جلدی مشاهده گردید (میران زاده، ۱۵: ۱۳۹۳).

لذا با توجه به اینکه سگ و سگ سانان به عنوان میزبان نهایی این انگل تلقی می شوند لذا بایستی به منظور قطع چرخه زندگی انگل اقداماتی از جمله امحاء صحیح و بهداشتی بافتها و لاشه های آلوده را در کشتارگاه ها دنبال نمود و در خصوص این بیماری انگلی آموزش های کامل و جامعی به دامداران ارائه شود و همچنین استفاده از داروهای ضد انگل جهت سگ های نگهبان و گله در واحدهای روستایی و عشایری که ارتباط نزدیکی با جمعیت گوسفند و بز پرورشی دارند (تصویر ۳). از دیگر اقدامات مفید مهم در کنترل این بیماری انگلی مهم می باشد که می طلبد سازمان دامپزشکی کشور نیز به این موضوع توجه جدی داشته باشد.

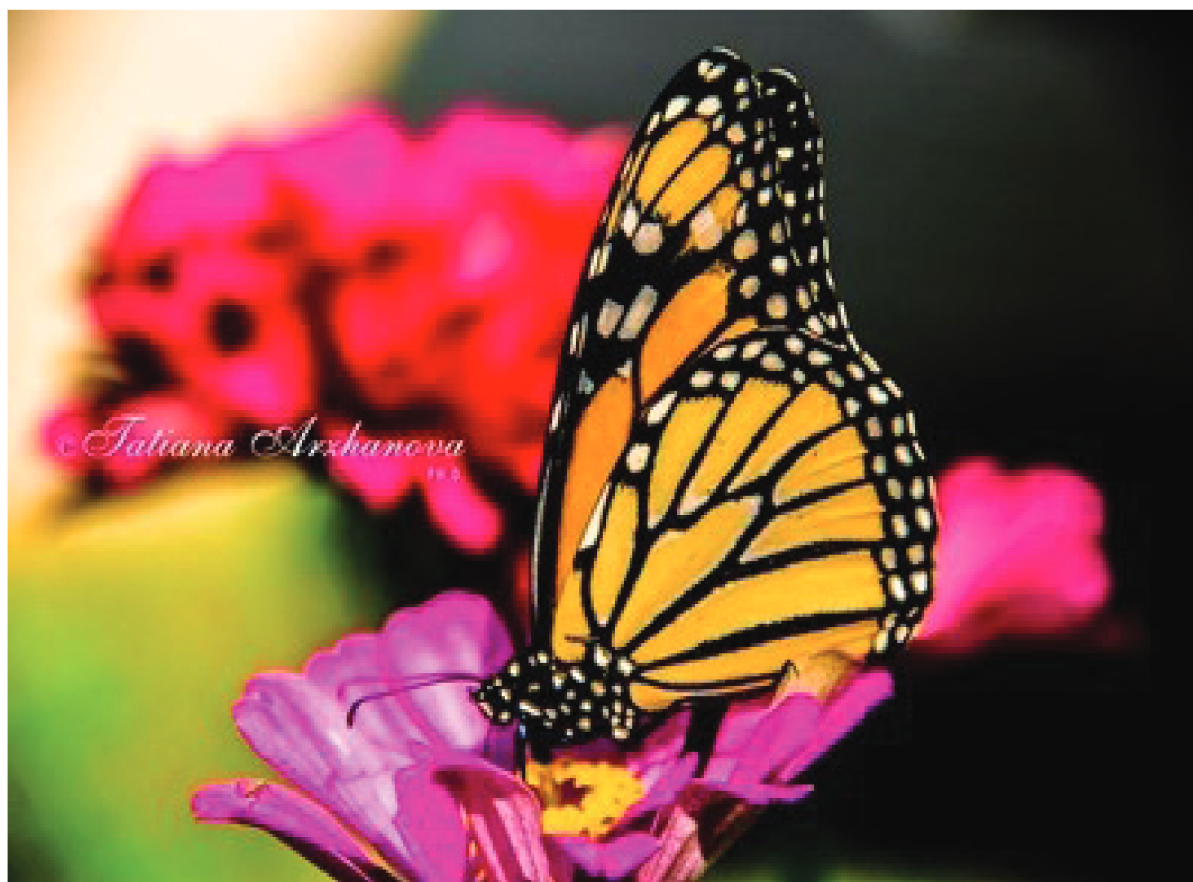

1-H. Oge, S. Oge, B. Gonenc, G. Ozbakis, C. Asti (2012) “Coenurosis in the lumbar region of a goat”: a case report: Veterinarni Medicina, 57, 2012 (6): 308–313.

۲- تالیف جوزف گریسی و همکاران و با ترجمه دکتر نوردهر رکنی و همکاران (۱۳۸۸) کتاب بهداشت گوشت ، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول، جلد سوم، صفحه ۳۲۱-۳۱۹.

۳- هادی میران زاده، غلامرضا کریمی ، مهدی اسد ، علی سینا کریمی ، شهلا ریواز (۱۳۹۳) بررسی میزان سنوروس در عضلات بافت های زیرجلدی گوسفندها و بز های ذبح شده در کشتارگاه اصفهان، مجله بیماری های مشترک انسان و دام سال دوم شماره ۱ صفحه ۱۵.

4-Shahrzad Azizi, Mehdi Amirmohammadi, Reza Kheirandish, Saeidreza Nourollahifard (2019) “Severe subcutaneous, muscular and visceral coenurosis in a goat”: Iranian journal of veterinary science and tecnology, Published online: 2020- Feb- 12 page73-86

جمهوری اسلامی ایران

سلام و سلامتی